

Morov gospodarski program

Dva tisoč milijard lir. To je nova vsota, katero hoče zbrati vlada za rešitev sedanje gospodarske krize, katero gospodarski komentatorji označujejo za najhujšo po drugi svetovni vojni v Italiji. Denar naj bi državni blagajni prinesli poviški raznih dav-

kov, zlasti davka na dodatno vrednost IVA, davka na povišanje vrednosti nepremičnin INVIM ter javnih tarif.

Omenjeno dejstvo je razvidno iz gospodarskega programa, ki je dolg 43 tipkanih strani ter ga je mandatar za sestavo nove vlade Moro predložil v odobritev sredinsko-levičarskim strankam. Program je razdeljen na več delov. Najvažnejši je prvi del, ki ima naslov: gospodarska in monetarna vprašanja. Drugi del je posvečen preustrojitvi industrije, tretji del investicijam za zaposlitev mladih delavcev, četrti del posegom za razvoj južnih pokrajin ter zadnji del drugim intervencijam, ki se tičejo gradbeništva, kmetijstva, državnih soudeležb, energetike, znanstvenih raziskav, prevoznitva, male in srednje industrije, trgovine, turizma in obrtnitva.

Morov gospodarski program predvideva pedvsem naslednje ukrepe: oster nastop poti begu kapitalov v tujino, uvedbe izrednega davka protiinflacijskega značaja ter zaporo nad plačami preko 350 tisoč lir na mesec ali pet milijonov lir na leto z izjemo draginjskih doklad in starostnih poviškov. Nadalje namerava vlada zaostri boj proti davčnim utajevalcem, priporočiti industrijski zvezi in sindikatom naglo poravnavo sindikalnih sporov, pospešiti poizvajalne naložbe ter ozdraviti javne finance. Omenjeni gospodarski ukrepi naj bi zajamčili nov vzpon gospodarstva ter ustvaritev novih stabilnih delovnih mest.

Morov gospodarski program le malo spreminja sednjeročni gospodarski načrt dosedanje vlade, ki je vseboval preustrojitve industrije ter pospešene razvoja južnih pokrajin. Dodani so nujni ukrepi za obrambo lire ter za že naštete sektorje.

Znatni del Morovega gospodarskega programa je bolj deklarativnega kot operativnega značaja ter gre za načelo obrambe določenih izbir gospodarske politike. Tako program načelno poudarja, da je treba proučiti nove predpise za prepečenje bega kapitalov v tujino s pomočjo aktivnega in pasivnega turizma. Za ustavitev naraščanja cen je treba uvesti izredni davek protiinflacijskega značaja, ker mehanizem medministrskega odbora za cene CIP ni učinkovit. Novi davek bi prizadel z davčno stopnjo 75 odstotkov porast dobičkov v primerjavi z letom 1974 oziroma dobičke, ki pomenijo donos preko 45 odstotkov v razmerju s čistim imetjem podjetja.

Zapora, ki naj bi trajala 12 mesecev, je predvidena za plače članov upravnih svetov družb in ustanov ter za višje plače odvisnih delavcev z izključitvijo draginjskih doklad in poviškov za službeno starost. Poviške od uveljavitve gospodarske progra-

ma dalje bodo investirali v državne zakladne bone ter jih izročili upravičencem po zaključku zapore nad plačami. Za druge dohodke odvisnih delavcev vlada zahteva strogo porazdelitev poviškov na podlagi delovnih pogodb. Če bi bili namreč poviški časovno koncentrirani, jih ne bi bilo mogoče vključiti v povečanje produktivnosti ter bi bili porabljeni za potrošnjo, ki bi pomenila nadaljnji pritisk za naraščanje cen.

Sestavljavci vladnega gospodarskega programa so računali, da bo zapora nad plačami prizadela samo 5 odstotkov državnih uradnikov ter 5 odstotkov uslužbencev zasebnih podjetij. Številni gospodarski izvedenci pa so drugačnega mnenja ter računajo, da bi zapora prizadela kar kakih 30 delavskih kategorij, ki imajo plače nad 350 tisoč lir na mesec ali preko 5 milijonov lir na leto. To velja zlasti za poldržavni sektor, za javna podjetja ter za zasebni sektor. Plače preko pet milijonov lir na leto imajo na primer vsi nameščenci poslanske zbornice in senata, uradniki pomorskih podjetij, telefonskih služb, prevoznitva ter podjetij za plin in elektriko, uslužbenci letalskih prevozov in kemičnih podjetij državne finančne družbe IRI ter kreditnega konzorcija za javna dela. Tem je treba dodati še številne druge delavce javnega sektorja, ki imajo službeno starost preko deset let.

V zasebnem sektorju ima plače preko pet milijonov lir na leto nad 50 odstotkov bančnih uradnikov, dalje funkcionarji zavarovalnic, uradniki zasebnih petrolejskih družb, uslužbenci prehranskih podjetij od prve do tretje skupine, delavci v gradbeništvu sektorja A in sektorja B, tiskarji in časnikarji, ter uradniki še številnih drugih sektorjev, kot so cementarne, trgovina, papir in guma.

V nadaljevanju Morov gospodarski program predvideva zaostritev davčnega nad-

(dalje na 3. strani)

Egidij Vršaj

—o—

Presenečenje na Kitajskem

Za novega predsednika kitajske vlade, kot Ču En-lajev naslednik, je bil imenovan dosedanja podpredsednik in minister za javno varnost Hua Kuo-feng. Star je 54 let. V tem vidijo poznavavci kitajskih razmer precejšnje presenečenje. Hua je baje igral precejšnjo vlogo pri razkritju zarote, ki jo je pripravljala Lin Piao, ki je bil določen za Maovega naslednika. Bil je sestreljen, ko je hotel l. 1971 pobegniti v Sovjetsko zvezo.

(Dalje na 8. strani)

Odpravite diskriminacijo!

V naši slovenski zamejski javnosti se še ni polegel mučen vtis, ki ga je povzročil potek seje deželnega sveta z dne 3. februarja, ko je bila z glasovi Krščanske demokracije, socialdemokratske in republikanske stranke ter misovskega gibanja prekinjena razprava o uporabi slovenskega jezika na sejah deželnega sveta in deželnih komisij, kar dejansko pomeni, da slovenski svetovalci še vedno ne smejo govoriti v svojem materinem jeziku. Kot znano, so predstavniki KD, PSDI in PRI, da MSI sploh ne omenjamo, zahtevali prekinitev razprave, češ da po obstoječih predpisih deželni svet nikakor ni pristojen za ureditev vprašanja rabe slovenskega jezika v izvoljenih telesih, ker spada to v izključno pristojnost rimskega parlamenta.

Kot poročamo na drugem mestu, je deželno upravno sodišče (TAR) pred dnevi izreklo zelo zanimivo razsodbo, ki je po našem mnenju v temeljih zamajala pravne trditve predstavnikov že omenjenih strank. Iz razsodbe deželnega upravnega sodišča namreč neovržno izhaja, da je 3. člen posebnega statuta, ki govori o enakopravnosti državljanov ne glede na njihovo jezikovno pripadnost in o zaščiti značilnosti narodnih manjšin, povsem pravomočen. To pomeni, da ne gre za zgolj načelno izjavo, ki se ne more praktično izvajati vse dotlej, dokler se ne sprejmejo ustrezne izvršne norme, temveč da je to norma — in sicer celo ustavne narave — ki obvezuje deželo, da po njej uravna vse svoje zakonodajno in upravno delovanje.

Po tej razsodbi ne more biti po našem mnenju dvoma, da je deželni svet pristojen za ureditev vprašanja rabe slovenskega jezika na svojih sejah in na sejah deželnih komisij, temveč je svet celo dolžan — po 3. členu svojega statuta — odpraviti grobo diskriminacijo na račun svojih svetovalcev slovenske narodnosti in jezika.

Vprašanje rabe slovenskega jezika v deželni svet ni torej stvar prava, temveč stvar politične volje. To je nauk, ki neovržno izhaja iz že omenjene razsodbe deželnega upravnega sodišča, kar pa smo Slovenci tudi vedno trdili.

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 15. februarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba za harfo. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Pestna«. Napisal France Bevk, dramaturg Mariza Perat. Tretji in zadnji del. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Nedeljski koncert. 16.30 Šport in glasba. 18.00 »Torquato Tasso«. Drama, napisal J.W. Goethe, prevedel Fran Albreht. SSG v Trstu. Režija: Majda Skrbinšek. 19.40 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 16. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Sodobna mikrobiologija«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scelska in baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Slovenska ljudska materialna kultura - Violinist Srečko Zalokar, pianist Marijan Lipovšek. Marijan Vodopivec: Dve skladbi; Lucijan Marija Škerjanc: Dve melodiji; Saša Šantel: Sonatni stavek; Matija Bravničar: Elegija - Ob stoletnici Kettejevega rojstva - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 17. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Quartetto italiano. 18.55 Jazz kvartet Erica Dolphyja. 19.10 1945-1975: Trideset let gledališkega amaterstva v naši deželi (3. oddaja). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport.

: : SREDA, 18. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Spoznavajmo človeka in naravo: svečka pod nosom«. 12.00 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Komorna skupina »Alfredo Casella«, ki jo vodi Enrico Correggia. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Western-pop-folk. 20.00 Šport. 22.35 Simfonični koncert. Vodi Aladar Janes. 21.20 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 19. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Glasbena dejavnost Slovencev v Trstu od leta 1948 naprej (Aleksander Rojč). 19.10 Dopisovanje Francesco Leopoldo Savio - Matija Čop (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Skrivnost«. Radijska drama, napisal Bill Naughton, prevedla Nada Konjedic. RO. Režija Jože Peterlin. 21.35 Skladbe davnih dob. 22.55 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 20. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Zdaj pa zapojmo!«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Sopranistka Ada Merni - Morico in pianist Antonio De Nicolo izvajata, samospeve. 19.10 Slovenska poveljna lirika: Miroslav Košuta: »Razglasje časa«. (Mara Poldini). 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 21.55 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 21. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtorad'o. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Romantična simfonična glasba. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Josip Godina-Vrdelski«. (Martin Jevnikar). 19.20 Glasbene diagonale. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Slovenske balade: »Lepa Vida«. Napisal France Prešeren, dramaturg Miroslav Košuta. Režija: Jože Peterlin. 21.10 Zabavni orkester iz Rima vodi Piero Umiliani. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Razburjenje v Jugoslaviji zaradi umora konzula Zdovca

V soboto zjutraj sta dva mlada kriminalca počakala jugoslovanskega konzula, 45-letnega Edvina Zdovca, pred garažo njegovega stanovanja v Frankfurtu in ga ubila s petimi strelji. Šesta krogla se je zarila v steno. Nato sta pobegnili z večjim avtom svetle barve. Do tega trenutka, ko to pišemo, sta ostala neznana in nemška policija nima še nobene sledi razen površnega opisa morilcev od tistih, ki so ju slučajno in mimogrede videli.

Edvin Zdovec je bil odličen germanist, Slovenec po rodu, doma iz Ljubljane. Bil je poročen in oče dveh otrok. Na jugoslovanskem konzulatu v Frankfurtu je bil v službi od avgusta leta 1972. Ker je bil odličen prevajavec, je pogosto prevajal pri pogovorih na medsebojnih obiskih jugoslovanskih in nemških državnih in diplomatskih predstavnikov in na konferencah. Poleg tega je prevajal iz nemške književnosti. V Frankfurtu je bila med drugim njegova naloga v tem, da je posredoval pri nemških oblasteh in sodiščih v sodnih zadevah jugoslovanskih državljanov. Bil je leeden izmed konzulov, kajti v Frankfurtu je tudi jugoslovanski generalni konzul. Zato je tembolj čudno, da so si izbrali kriminalci prav njega, kot Slovenca in kot ugledno kulturno osebnost, za svojo žrtev.

Po prepričanju jugoslovanskih oblasti sta zagrešila ta zločin pripadnika kake skrajne hrvatske nacionalistične, t.j. ustaške skupine. V Jugoslaviji je zavladalo zaradi tega veliko razburjenje. Neštete organizacije, ustanove in tudi posamezniki pošilja-

jo brzojavke in pisma najvišjim političnim predstavnikom in zahtevajo, naj Zahodna Nemčija odločno zatre delovanje ekstremističnih skupin na svojih tleh. Jugoslavija je tudi uradno protestirala pri nemški vladi, ki se je oprostila za to, kar se je zgodilo. Nemški zunanji minister Genscher je izrazil v imenu svoje vlade svojemu jugoslovanskemu kolegu Miniču sožalje nad konzulovo smrtjo, in izjavil, da bo vse storjeno, da bi poskrbeli za varnost jugoslovanskih diplomatskih predstavnikov in državljanov v Nemčiji. Varnostni organi so že dobili navodila, je pristavil, da okrepijo varnostno službo v ta namen.

V zadnjem letu se je zgodilo več skrivnostnih umorov nad jugoslovanskimi državljani kot tudi nad pripadniki ekstremnih ustaških in četniških skupin v Nemčiji, Avstriji, Franciji in Švedski, še več pa raznih atentatov na poslopja, kjer so kakšna jugoslovanska zastapništva v tujini. To pa po drugi strani avtomatično igra v roke tistih, ki bi hoteli režim »močne roke in spremembo sedanjega kurza v Jugoslaviji. Zato je »igra« z umori še nevarnejša, kot se zdi na prvi pogled.

—o—

ZA TISKOVNI SKLAD

Gospa Marija Grmek je darovala za tiskovni sklad Novega lista 5.000 lir.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. * Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 * Odgovorni urednik: Drago Legiša * Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

SKOZI DALJNOGLED

LEKARNA TUDI PO SLOVENSKO

Na prvi hiši pred tramvajsko postajo na Opčinah je nameščena že nekaj mesecev precej velika tabla v obliki puščice, ki kaže proti lekarni na drugi strani trga. Tabla ima poleg italijanskega tudi enako velik slovenski napis »Lekarna«. Kot znano, je bilo okrog openske lekarne pred nekaj leti precej hrupa, ker je bila slovenščina v njej zapostavljena in je neka slovenska magistra zaradi tega celo zapustila službo, ker ji je bilo zabranjeno govoriti s kupci slovensko. Zdaj pa je torej lekarna na Opčinah namestila tudi tablo v slovenščini in po pravici je treba povedati, da vlada danes v njej prijaznejši odnos do slovenščine. Če poznajo kupca, da je Slovenec, ga celo sami vprašajo po slovensko, kaj želi. Tega smo veseli in radi opozorimo na to pozitivno dejstvo.

OLIMPIADA ATLETOV ALI OLIMPIADA DRŽAV?

Novice z zimske olimpiade v Innsbrucku — kar tudi že prej z drugih olimpiad — neprestano navajajo, katera »država« si je spet priborila kako kolajno in katera jo je »izgubila«, tako da dobi človek nujno vtis, da se borijo na olimpiadi za kolajne države in ne posamezni atleti. Dejansko pa je olimpiada namenjena tem in ne drža-

vam. Zato bi moral biti poudarek pri poročanju na ljudeh, na posameznih tekmovalcih, in ne na »beri« kolajn za posamezne države, kajti tu je nesorazmerje le preveliko. Če si npr. Sovjetska zveza nabere največ kolajn, ni to nič čudnega, saj jo zastopajo na olimpiadi atleti velikega števila narodov, od Litvancov, Letoncev, Estoncev in Belorusov do kavkaških, srednjeazijskih in sibirskih narodov, poleg Rusov seveda. Pravično bi bilo, da bi lahko nastopil vsak atlet, če je že važna njegova narodna pripadnost, pod imenom svojega naroda ali svoje lastne narodne republike, ne pa pod imenom neke skupne, ogromne države, ki tako samo seštevata kolajne atletov najrazličnejše narodnosti. Kako naj se v tem pogledu merijo s Sovjeti mali narodi in države, kot npr. Islandija, Norveška, Finska, Belgija, Avstrija itd.? Šele ko bi lahko sovjetski atleti nastopali pod imenom svojih lastnih narodov in republik, bi bilo prikazano stvarno razmerje med športno kapaciteto in atletsko kvaliteto posameznih narodov. Države kot take pa naj bi ne imele na olimpiadi kaj iskati, saj tudi ne tekmujejo, razen če bi se odločili, da se pomerijo na skakalnicah ali v alpskih disciplinah, v tekih na dolge proge ali v drsanju reprezentance njihovih vlad, magari s Fordom in Breznjevom na čelu.

Morov gospodarski program

(Nadaljevanje s 1. strani)

zorstva. Določili bodo število davčnih zavezancev, katerih prijave dohodkov bodo analitično vzeli v ponoven pretres. Vlada namerava zbrati dva tisoč milijard lir s povišanjem davčnih stopenj davka na dodatno vrednost IVA na uvoz mesa ter na luksuzne predmete, kot so parfumi, kožuhošina, likerji in plošče. Nadalje bodo povečali davek INVIM in javne tarife ter bodo pospešili izterjevanje neposrednih davkov. Slednjih ne bo več mogoče plačevati na obroke.

V zvezi z monetarnim položajem in obrambo lire Morov gospodarski program napoveduje omejitev monetarne likvidnosti brez navedbe obsega ter ustanovitev medministrskega odbora, ki bo nadzoroval ritem izdatkov za odobrene investicije.

Preustrojitve industrije — nadaljuje gospodarski program — bo treba voditi z enotnega vrha. Program pa ne pojasnjuje ali bo za to pristojen medministrski odbor za gospodarsko programiranje, industrijski minister ali kdo drug. Državni posegi bodo šli v korist najbolj prizadetih sektorjev, kot so energetika, tekstilna industrija, prevozna sredstva, elektronika, sektor gospodinjstev, strojev, instrumentalna mehanika, kemija in rudarstvo. Izključena je fiskalizacija socialnih bremen razen za žensko delovno silo v industriji končnih izdelkov.

Zaradi preustrojitve industrije bo treba poiskati delovna mesta za delavce, ki bodo med modernizacijskim postopkom začasno izgubili službo v industriji. Delavce podjetij, ki so imela prvega februarja letos preko 300 uslužbencev, bodo v primeru izgube delovnega mesta postavili v dopolnilno blagajno, dokler jim posebna komisija ne bo našla novega dela. V tem obdobju, ki bo lahko trajalo največ šest mesecev, bodo podjetja z delavci v dopolnilni blagajni oproščena socialnih dajatev. Omenjena posebna zaposlitvena komisija bo skrbela za ravnanje med ponudbo in povpraševanjem na delovnem tržišču ob podpori deželnih uprav in sindikatov. Podjetja sama pa bodo morala skrbeti za poklicno prekvalifikacijo delavcev zaradi nove zaposlitve.

Morov gospodarski program nato predvideva v poskusni obliki posebno spodbudo za zaposlitev mladincev. Deželne uprave naj bi zaposlile pri raznih podjetjih mladince izpod 25 let, ki imajo delovno knjižico ter so vpisani v drugo kategorijo zaposlitvenih seznamov, in sicer za eno leto ter bi jim dajale plačo sto tisoč lir na mesec. Poskusni načrt naj bi zajel 50 tisoč mladincev in izdatki zanje bi znašali 60 milijard lir.

Za južne pokrajine je med drugim sprejemba sedanje Blagajne za Jug v agencijo ali ustanovo. S to preureditvijo naj bi dosegli tri cilje: precizirali naj bi načrtovalne in izvršne funkcije Blagajne, kvalificirali naj bi jo kot operativni organ in končno naj bi jo tesneje povezali s posegi deželnih uprav.

Glede gradbeništva gospodarski program pravi, da je treba takoj odobriti zakonski osnutek o režimu tal. Naglo je treba potrditi tudi ukrep, ki naj racionalizira ter okrepi javno akcijo pri gradnji stanovanj. Čimprej je treba pravično rešiti vprašanje

najemnin. Končno se je takoj treba lotiti proučevanja okvirnega zakona za urbanizacijo.

Za dvig kmetijstva na konkurenčno stopnjo — ugotavlja Morov gospodarski program — so poleg splošnih intervencij — kot sta preureditev agrarnega kreditiranja in povečanje namakalnih del — potrebni sektorski posegi v živinoreji, gozdarstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu ter podobnih sektorjih. Deželnim upravam je treba zagotoviti kar največjo operativno avtonomijo. Potrebna je tudi preureditev osrednjih ustanov, kot sta kmetijsko ministrstvo in AIMA.

Vlada bo predložila podroben načrt za investicije podjetij z državno soudeležbo, ki bodo znašale 20 tisoč milijard lir v prihodnjih petih letih. Določila bo sektorje, ki bodo imeli prednost pri intervencijah. Vlada bo vsako leto pred novimi nakazili za finansiranja poročala parlamentu o izvajanju načrta ter bo finansiranja prekinila v primeru slabe učinkovitosti investicij.

Morov gospodarski program govori tudi o potrebi pravne definicije male industrije ter okrepitev modernizacije pevoznega sistema. Za razne druge sektorje pa ponavlja obveznosti, katere je sprejela že dosedanja vlada.

V zvezi z obrambo lire je treba omeniti

še ukrepe, katere je sprejel Medministrski odbor za kreditiranje in varčevanje za omejitev likvidnosti bančnih zavodov. Ukrepi se tičejo povišanja obveznih rezerv, katere imajo banke pri Banki Italije, nadalje skrajšanja roka za izkoriščanje vsot na deviznih računih ter končno možnosti, da italijanski delavci v tujini lahko odprejo pri italijanskih bankah posebne račune v devizah.

Ukrep glede povišanja obveznih rezerv določa, da morajo bančni zavodi položiti pri Banki Italije 0,75 odst. vlog, katere so imeli 31. decembra 1974. V Narodni banki se bo tako zbralo dodatnih 600 milijard lir. Prvi obrok denarja bodo banke morale položiti februarja in drugi obrok aprila. Za letos bodo morale banke od 1. januarja dalje položiti pri Banki Italije 15,75 odstotka zaupanega jim denarja. Omenjeni odstotek se bo nanašal na posamezne mesece. Letos se bo na ta način zmanjšala bančna likvidnost za 750 milijard lir.

Drugi ukrep določa, da morajo uvozniki in izvozniki izkoristiti vsote na deviznih računih najkasneje v 15 dneh. Dosedanje vsote pa morajo biti uporabljene najkasneje do 11. februarja. Do zdaj so izvozniki in uvozniki lahko uporabili ta denar v 30 oziroma 60 dneh.

Končno tretji ukrep — kot rečeno — dovoljuje, da italijanski izseljenci po zgledu nekaterih drugih držav lahko odpro pri italijanskih bankah devizne račune.

PROSTOR MLADIH

Samo enkrat živiš

Kdor pozna zgodovino oziroma kulturno zgodovino, ve, da so največja dejanja napravili ali dosegli najvišje cilje v književnosti, umetnosti ali v znanosti največkrat ljudje, ki niso razpolagali z največjimi telesnimi silami, z zdravjem, lepoto in pogosto tudi ne s kako posebno nadarjenostjo. Tisto, kar se trdi o prirojeni genialnosti, je navadno lari-fari. Genialnost je ničla, ki ostane ničla, če ni postavljena spredaj trdna, konkretna številka pridnosti, prizadevanja, neprestanega študija, zbiranja znanja, kakor zbira čebela med. »Genialno« znanje je sestavljeno v resnici iz nešteti majhnih informacij, ki si jih nabira duh zavestno ali podzavestno, ker je možno z neprestano pozornostjo in vajo, kakor med, ki je sestavljen iz nešteti skoraj nevidnih majhnih kopic sladke snovi, ki jo nabere čebela v dolgih dneh in z neprestanim letanjem od cveta do cveta. S samo »genialnostjo« pa postane človek lahko tudi žepar, tat, ponarejevalec ali morivec.

Veliki ljudje, ki so dosegli kaj izrednega, so bili navadno telesno šibki, vsekakor pa nič izjemnega, npr. Napoleon, Einstein, Prešeren, slovenski pesniki moderne, umetniki. Isto velja za športnike. Skoro vedno smo presenečeni, kadar spoznamo slavne športnike od blizu, kako se zdijo krhki, »nič posebnega«; navadno odlikuje te ljudi, enako kot velike znanstvenike ali umetnike, le nekaj asketskega, kar razodeva telesni in duševni napor, ki ga zahtevajo njihovi izredni dosežki od njih.

Po drugi strani pa lahko vidimo ljudi, ki se zdijo zares nadarjeni za določene pa-

noge športa, umetnosti ali znanosti, pa popolnoma zanemarijo svoj talent. Tako lahko srečujemo zdrave, močne, telesno izjemno obdarovane mlade ljudi, fante in dekleta, ki bi npr. v športu lahko veliko dosegli, pa so preleni in premehkužni, preveč brez volje, da bi se potrudili. Rajši lenuharijo in poslušajo popevke. Prav tako lahko srečamo take, ki imajo vse možnosti, da bi študirali, ker to niti z ekonomske plati zanje ni problem, pa se jim ne ljubi, nimajo volje oziroma veselja za to, rajši ostanejo povprečneži.

Toda človek živi samo enkrat in zato naj bi vsakdo skušal čimbolj izkoristiti svoje telesne in duševne talente; iz sebe naj bi napravil telesno in duševno čim najbolj razvitega, popolnega človeka, ne v pomenu kakega »nadčloveka«, ampak v pomenu, da postane čimbolj človek, da čimbolj razvije svoje sile v smilu »mens sana in corpore sano« (zdrav duh v zdravem telesu); da lahko čimveč doprinese k narodni in človeški skupnosti in koristi ali razveseli druge s svojim znanjem ali s športnimi dosežki. Take misli se nujno zbuja v človeku v zvezi s sedanjo zimsko olimpiado v Innsbrucku. Ko vidimo tekmovalci pare na ledu ali atlete in atletinje na snegu, se nam zdijo skoro kot polbogovi. Ko pa jih pokaže potem filmska kamera ob koncu vse zasopljene in utrujene ob koncu tekme od blizu, vidimo, da niso izjemni ljudje, ampak taki kot vsi drugi, niti izjemno lepi niti izjemno močni. Odlikuje jih le volja, da napravijo iz svojega življenja čimveč. To pa bi lahko napravil vsakdo, tudi ti, če bi le hotel.

DAN SLOVENSKE KULTURE

Osrednji praznik slovenske kulture — Prešernov dan, praznik slovenskega naroda še zlasti občuteno proslavlja slovenska narodna skupnost v Italiji. V tem obdobju se vrstijo številne proslave po društvih in šolah. Osrednji kulturni organizaciji Slovenska prosveta in Slovenska prosvetna zveza sta pripravili uspešno prireditev v tržaškem Kulturnem domu. Ob tej priliki sta izdali skupno izjavo:

»Slovenski človek je določil, naj bo 8. februar praznični dan: posvetil ga je svojemu velikemu pesniku, lastni kulturi in slovenski narodni samobitnosti; posvetil ga je ideji svobode in človečanskih vrednot, ki so najvišji izraz kulture v družbeni stvarnosti.

Slovenska beseda je tako postala preko Prešernovega in Cankarjevega imena simbol našega naroda in njegove zavesti. Ne slučajno, saj je beseda temeljna vez med ljudmi in obenem izraz njihove identitete in življenjske volje. Biti prikrajsan za svojo besedo in za svoj jezik, pomeni biti prikrajsan za lastno zgodovino in za lastno prihodnost. To sta vedela Prešeren in Cankar, to vemo še danes vsi, kot so to vedeli tisti, ki so nas že večkrat hoteli izbrisati

Predsedstvo Vsedržavnega združenja bivših političnih deportirancev v nacistična taborišča (ANED), ki ga sestavljajo senator Piero Caleffi, senator Gianfranco Maris — član vrhovnega sodnega sveta — in general Giuseppe Arti ter odvetniki zasebnih strank, ki zastopajo sorodnike pettisoč državljanov slovenske, italijanske in hrvatske narodnosti, pripadnikov katoliške, pravoslavne in židovske veroizpovedi, katere je umorilo »združevanje v zločinske namene« Ein-sotzkommando Reinhard v dobi od 1943. do 1945. leta v taborišču smrti pri Sveti Soboti v Trstu, bodo na tiskovni konferenci utemeljili vzroke procesa, ki se bo začel 16. februarja 1976 na porotnem sodišču v Trstu proti voditeljema Einsatzkommando Reinhard, Allersu in Oberhauserju.

Tiskovna konferenca bo 14. februarja 1976 ob 16. uri v mali dvorani hotela »Jolly«

Na konferenci bodo pojasnili zadržanje, ki ga bodo v teku procesa ubrale zasebne stranke da bo moglo tržaško sodišče izreči pravično sodbo.

kot narod prav s tem, da so nam prepovedali naš jezik.

V današnjih dneh italijanske oblasti spet zanikajo Slovencem pravico do lastnega jezika v izvoljenih organih, v javnih upravah in na sodiščih! Slovenska beseda naj se torej stiska le med domače zidove, v javnosti naj jo uporabljajo le Slovenci med sabo. Uradne veljave naj torej nima — kljub uradnim in slovesnim sklicevanjem na italijansko ustavo, na listino Organizacije združenih narodov o človečanskih pravicah, na meddržavne dogovore in pogodbe,

kljub nenehnim izjavam o demokratičnosti.

Tak omalovažujoč odnos do slovenskega jezika je odraz ozkosti in nerazumevanja do manjšinske narodne skupnosti in njenih problemov. V svojem bistvu je celo potrjevanje nasilja iz prejšnjih obdobj.

Slovenska prosvetna zveza in Slovenska prosveta zato s tega mesta, ob tej svečani priložnosti, protestirata ob ponovni krivici nad slovensko besedo, ki nam je simbol našega duha, enakopravnosti in svobode, simbol naše kulture. Protestirata v imenu vseh slovenskih ljudi, ki jim je beseda temeljna družbena vrednota, vez s preteklostjo, potrjevanje lastne eksistence in porok prihodnosti.

Nato so se vrstile točka za točko: Škedenjsko-Mačkovljanski mešani pevski zbor pod vodstvom Dušana Jakomina, solista Bruno Kralj in Ljubica Bercetova, pa solist Črtomir Šiškovič na violino, nato spet nabrežinski moški pevski zbor, vmes paritacije poklicnih igravcev, recitacije Cankarja in Prešerna; morda smo bolj začutili Cankarja kot pa Prešerna, ker je pač pesmi težje recitirati ali pa jih niso igravci povsem dojeli. Med vsemi temi točkami pa smo videli na odru projekcije iz tržaškega kulturnega in tudi gospodarskega življenja, kar morda ni bilo najbolj posrečeno; delno so te projekcije motile. A kljub tem malenkostim je bila proslava zelo lepa.

Na predvečer, v soboto so imele višje slovenske srednje šole skupno proslavo v Kulturnem domu. Da bi bila originalna proslava, so pokazali dijakom vse pesnike s Tržaškega in enega z Goriškega, ki imajo vsaj eno knjigo. Zamisel je bila originalna, le da so nekateri neodgovorno izbrali plehke nihilistične pesmi, nekateri pa take, ki gotovo niso spadale na proslavo največjega slovenskega kulturnega praznika. Ne razumemo, kako neodgovorno je mogel tu nekdo nastopiti.

V soboto zvečer je imel Slovenski kulturni klub v svojih prostorih prav tako proslavo. Dijaki so recitirali pesmi, so govo-

rili o pesniku, Tomaž Simčič je izvajal na klavir Debussyja, mladinski pevski zbor pa je potem zapel tri pesmi. Tudi ta proslava je bila zelo lepa in občutena.

V ponedeljek zvečer je Društvo slovenskih izobražencev v dvorani Slovenske prosvete počastilo spomin največjega slovenskega pesnika. Najprej so dijaki recitirali Prešernove pesmi, nato pa je prof. Vinko Beličič prikazal Prešerna kot pevca najčistejših čustev, veselja in razočaranja. Za njim je Tomaž Simčič zaigral na klavir Debussyjevo skladbo, nakar je član SSG Stane Raztresen mojstrsko recitiral Hlapca Jerneja. Za tem je predsednik komisije za podelitev nagrad za najboljšo novelo, ki jo je razpisala Mladika, razglasil izid natečaja. Prvo nagrado je prejel časnikar Saša Martelanc, drugo pisatelj Pavle Zidar in tretjo pesnica in pisateljica Milena Merlak. Mladinski pevski zbor je potem za zaključek zapel še tri pesmi.

—o—

IZ SKEDNJA

ŠOLSKO VPRAŠANJE

Na pobudo Združenja staršev je bil v Škedenju ustanovljen dne 29. januarja odbor za poimenovanje tamkajšnje slovenske osnovne šole.

Ustanovnega sestanka so se poleg učiteljstva in odbora Združenja udeležili tudi zastopniki »Doma J. Ukmarja« ter »Prosvetnega društva I. Grbec«.

Odbor bo naknadno proučil utemeljenost in umestnost predlaganih imen ter jih nato predložil na izbiro vaščanom na širšem masovnem sestanku.

Razen tega so prisotni ugotovili, da je sedanje stanje šole, v tem nekdanjem pretežno slovenskem delu predmestja kritično in to predvsem zaradi nizkega števila vpisanih otrok, zato so sklenili vsestransko požrtvovalno in predvsem skupno delovati za obstoj in napredek te osnovne slovenske ustanove.

—o—

SLOVENSKA PROSVETA v Trstu vabi člane in včlanjena društva na redni občni zbor v torek, 17. februarja, ob 20. uri.

Avgust Černigoj - Prešernov nagrajenec

Tržaški slikar Avgust Černigoj je letos prejel zaslužen Prešernovo nagrado za življenjsko delo na likovnem področju. Posredujemo povzetek utemeljitve najvišjega slovenskega kulturnega priznanja.

»Avgust Černigoj je naš edini predstavnik konstruktivizma v upodabljalni umetnosti še iz časov, ko je ta okvirna nazorska orientacija pomenila revolucionarno širjenje likovnih konceptov in vnašanje novega, pretežno naprednega evropskega duha tretjega desetletja v naše kulturno območje. Münchenski študent, sodelavec Gropiusovega Bauhausa, gojenec Andea Lhotea, neumorni iskalec in požrtvovalni umetnostni pedagog, je v svojem delu izoblikoval prožno stališče iskanja in oblikovanja najboljših likovnih rešitev ne glede na temo in slog, kar ga opredeljuje kot enega prvih umetnikov, ki je pri nas praktično in uspešno preskušal dognanja umetnostne teorije. Černigoj je slikar, grafik in oblikovalec, njegovo mojstrstvo dokazuje prenekatera arhitekturna po-

slikava na Primorskem ter dokumentacija o likovni opreči štirih prekooceanskih potniških ladij. Kot pedagog in zaveden Slovenec je v Trstu pomagal vzgojiti več generacij slovenskih dijakov in med njimi tudi več upodabljalnih umetnikov. Priredil je mnogo samostojnih razstav in se redno udeleževal skupinskih razstav.

V petorico najvišjih nagrajencev je tudi skladatelj in dirigent Rado Simoniti za življenjsko delo na področju glasbe. Jože Babič je pa prejel nagrado iz Prešernovega sklada za režijo drame »Dva bregova« Antona Leskovca, ki jo je uprizorilo Slovensko stalno gledališče v Trstu.

—o—

V ponedeljek so podelili v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti nagrade za najboljše novele, ki so prispele na razpis »Mladike«. Za najboljšo novelo je bil nagrajen Saša Martelanc, ki ga sicer poznamo kot sposobnega in domiselnega čarnikarja.

Če bo le držalo...

Najvažnejši dogodek preteklih dni go-tovo ni bila olimpiada v Innsbrucku, am-pak izreden zaključek 22. kongresa fran-coske komunistične stranke. Končal se je namreč s soglasno in navdušeno odobritvi-jo poročila strankinega tajnika Georges-a Marchaisa, ki je pomenilo pravi izziv za Moskvo. Poročilo je vsebovalo namreč pra-vi eksploziv. Pomenilo je prelom s tradi-cionalno podrejenostjo zahodnoevropskih, predvsem seveda francoske partije s ser-vilnostjo do moskovske komunistične cen-trale in odločno usmeritev na neodvisno francosko pot v komunizem. Marchais je predvsem zavrgel dogmo o diktaturi pro-letariata, ki ne gre v sklad z demokratič-nim pluralizmom Zahoda. Zavrgel je smeš-no pozdravljanje s stisnjeno pestjo, ki ni moglo drugega kot vzbujati ljudem strah pred ljudmi, ki tako »pozdravljajo«. Fran-coska partija želi priti legalno na oblast. Nedvomno upa, da bo s tako strategijo, ki pristaja na pluralistično demokratično igro, prej dosegla svoj cilj, to je oblast, kot z dosedanjo zastarelo, iz Moskve dirigirano strategijo, ki ni upoštevala specifičnih fran-coskih in zahodnih razmer, ampak je od-govarjala samo značaju sovjetskega komu-nizma, ki ima še mnogo stalinističnih po-tez.

Vprašanje je, če je ta preobrazba fran-coske komunistične partije, ki jo lahko o-značimo za nepričakovano in senzacional-no, iskrena ali samo taktična poteza, da bi privabili nove volivce in tako dosegli v koa-liciji z drugimi levimi skupinami pri pri-hodnjih volitvah večino, do katere jim je manjkalo pri zadnjih predsedniških voli-tvah l. 1974 le zelo malo. Marchais verjetno iskreno misli in tudi večina tistih, ki so mu na kongresu burno ploskali. Vendar ni dvoma, da je v francoski partiji še precej komunistov starega kova, čeprav zdaj v njej prevladujejo mladi, za katere moskov-ski model ni več prikupen.

Tako je francoska komunistična stran-ka nenadno daleč prehitela italijansko v težnji po neodvisnosti od Moskve. Pravijo, da je ostala italijanska delegacija na kon-gresu v Parizu globoko in neprijetno pre-senečena. Očitno si kaj takega ni pričako-vala. Doslej je hotela ona veljati za najbolj demokratično in od Moskve neodvisno par-tijo. Njen mik pri drugih zahodnih in vzhod-nih partijah zunaj Sovjetske zveze je oble-del v primerjavi z vzgledom, ki prihaja iz Pariza. Francoska partija je šla dozda naj-dalje od vseh partij v reviziji komunistič-ne ideologije in v njenem prilagajanju so-dobnemu pojmovanju in seveda v zavra-čanju sovjetskega varuštva. Videli bomo, kaj bo iz tega. Nekateri namreč menijo, da je v francoski partiji še dovolj zavor, ki bo-do s časom upočasnile, če ne sploh usta-vile ta razvoj, in da bo tudi Moskva vse storila, da bi potlačila ta »upor«. Drugi pa mislijo, da se naravnega razvoja stvari ne da ustaviti in da bo prej ali slej prišel tudi za Moskvo čas kake bistvene revizije in modernizacije, t.j. demokratizacije.

Z druge strani meje

Zadnje slovo od kromberškega organista

V petek, 6. t.m., so v Lokah pri Krom-berku v lepem sončnem dnevu, ki je sko-raj spominjal na pomlad, pokopali pevovo-djo in organista Lojzeta Pavlina. Pokojnik se je rodil 3.IV.1902 v Lokah v revni kmečki družini. Že zgodaj je izkusil vse težave živ-ljenja, saj je ob začetku bojev na soški fon-ti moral skupno z družino oditi v begun-stvo v Kamnik. V tem kraju si je še kot otrok služil vsakdanji kruh. Po vrtnitvi do-mov je sledila obnova porušene domače hi-še, kmalu nato si je Lojze Pavlin ustvaril tudi družino. V tem času je prišel v Krom-berk za župnika znani ljudski skladatelj Vinko Vodopivec, ki je Pavlina izučil v glasbeni umetnosti. Postal je kromberški organist in pevovodja tamkajšnjega zbora in v tem delu vneto sodeloval z Vinkom Vodopivcem. Pevski zbor v Kromberku je poleg cerkvene gojil tudi slovensko narod-no pesem, zaradi česar so italijanske obla-sti pok. Lojzeta nekaj dni celo zaprle.

Marca 1943 so Lojzeta Pavlina poslali v kazenski bataljon v Potenzo, nato pa na Sardinijo in pozneje na Korziko. Tam so jih zajeli Američani in takrat je Pavlin začel razmišljati o ustanovitvi pevskega zbora. Kmalu se je našlo skupaj 34 primor-skih fantov, ki so v pičlih 10 dnevih pri-pravili cel koncert. Nastopali so po raznih krajih na Korziki, maja 1945 pa so odšli v Francijo, kjer so celo posneli gramofonsko ploščo. Zbor je dobil ime po pesniku Simo-nu Gregorčiču in se kasneje številčno še okrepil. S tem so primorski možje in fant-je, zbrani v prekomorskih brigadah, jasno dokazali svojo ljubezen in privrženost do-movini.

Lojze Pavlin se je vrnil domov novem-bra 1945 in takoj spet poprijel za kulturno-prosvetno delo. Vodil je domači mešani zbor, ki nosi ime po skladatelju Vinku Vo-dopivcu, poleg tega še mladinski in otro-

ški zbor. Vodil je tudi dramsko skupino. Skoraj do smrti, do decembra lanskega leta, ko ga je premagala bolezen, je zve-sto opravljal službo organista. S tem je prav do današnjega časa nadaljeval z izro-čilom, ki ga je v Kromberku zapustil pri-ljubljeni primorski skladatelj Vinko Vodo-pivec, ki je v tem kraju tudi pokopan. Na zadnji poti ga je spremlila velika množica domačinov in tudi nekaj ljudi iz drugih krajev. Pogrebni obred je vodil domači župnik p. Roman Motore, v slovo sta mu zapela kromberški mešani pevski zbor in zbor upokojencev iz Nove Gorice, zaigrala pa je tudi novogoriška godba na pisala. Naj mu bo lahka domača zemlja!

—o—

S.K.P.D. »FRANC B. SEDEJ«, ANSAMBEL
LOJZETA HLEDETA
in ŠTEVERJANSKA OBČINSKA UPRAVA
razpisujejo

VI. Zamejski festival domače zabavne glas-be, v Števerjanu, dne 19. in 20. junija 1976. Zanj veljajo sledeči pogoji:

Na Festival se lahko prijavijo vsi slovenski domači zabavni ansambli iz matične domovine in zamejstva.

Organizator prevzame stroške za kosilo, ve-čerjo in prenočišče.

Komisija, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki in predstavniki občinstva, bo podelila nasled-nje nagrade:

L. 150.000 za najboljšo melodijo;

L. 100.000 za najboljšo izvedbo;

L. 50.000 za najboljšo pevsko skupino ali za najboljšega solista;

L. 50.000 za najboljšo besedilo;

L. 100.000 dar revije »STOP« iz Ljubljane, ki jo bo podelilo občinstvo;

Nagrade revije »ANTENA« iz Ljubljane.

Nagrade »Trofej ansambla Lojzeta Hledeta«

Skladbe, ki jih bodo izvajali ansambli, mo-rajo biti izvirne, in prvič izvedene na Festiva-lu v Števerjanu.

Prijave se sprejemajo najkasneje do 20. MARCA 1976, na sledeči naslov:

S.K.P.D. »FRANC B. SEDEJ« - ANSAMBEL
»LOJZE HLEDE« - Trg Svobode, 6
34070 ŠTEVERJAN - S. FLORIANO (Gorizia - Italia).

—o—

S TRŽAŠKEGA

PEVSKI ZBOR »FANTJE IZPOD GRMADE«
»KULTURNI KROŽEK« »DEVIN« - ŠTIVAN«

priredita v nedeljo, 15. februarja, v društvenih prostorih v Devinu z začetkom ob 16.30

PREŠERNOVO PROSLAVO

— Nastop pevskega zbora »Fantje izpod Grma-de« pod vodstvom Iva Kralja
— Recitacije Prešernovih pesmi
— Predavanje Stanka Kosmine o temi:

»Slovenski jezik — temeljna značilnost naše samobitnosti«

— Nastop dekljskega zbora iz Devina pod vodstvom Hermana Antoniča.

Vstop prost!

Vljudno vabljeni!

Kratke z Goriškega

V preteklih dneh se je po Goriškem zvrstila vrsta proslav v počastitev Prešer-novega praznika. V torek, 3. t.m., so v gle-dališču »Verdi« v Gorici pripravile skupno proslavo slovenske srednje šole, Slovenska prosvetna zveza pa je organizirala osred-njo proslavo v nedeljo, 8. t.m., v Prosvetni dvorani na Korzu.

V torek, 3. t.m., je v gledališču »Verdi« v Gorici nastopilo Stalno slovensko gleda-lišče iz Trsta z dramo Maksima Gorkega »Barbari«. Nastop je sodil v sklop abon-majskih predstav, ki jih v sodelovanju z Ustanovo za kulturne in umetniške pri-rejitve EMAC iz Gorice prirejata Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenske kato-liške prosvete.

V gradu Komberk, kjer ima sedež Go-riški muzej, so v petek, 6. t.m., odprli raz-stavo z naslovom »Socialni in nacionalni programi pri Slovencih«. Razstava bo od-prta vsak dan, razen sobot, do 20. t.m.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

KULTURA NI SAMO ZNANJE

Glede tega obstaja v javnosti velik nesporek: mnogi mislijo, da biti kulturni pomeni igrati, peti, slikati, lepo govoriti ali z drugim izrazom deklamirati. V kulturi vidijo v bistvu sposobnost deporečenja, sposobnost izražanja na izbran način. Toda kultura ni samo forma, ni samo oblikovanje, ampak je predvsem vsebina. Če ni vsebine, ostaja forma prazna, neživljenjska in neustvarjalna, kajti kultura mora biti ustvarjalna. Kultura je ustvarjanje resničnih kulturnih in življenjskih kvalitet, je nenehno iskanje boljšega in lepšega, nenehna kritičnost do vsega, kar teži k stagnaciji, k stalnosti, h konservativnemu povečevanju starega na škodo novega iskanja, ali k nasilnemu zatiranju in preprečevanju novih idej in novih oblik, to je k reakcionarnosti, tudi če se ta sama izdaja za revolucionarnost, čeprav pozna od revolucije samo nasilje. Bistvo vsake prave kulture je iskanje resnice, ustvarjanja lepote in boj za uveljavljanje pravice do svobode. Brez svobode ne bomo mogli biti resnične kulture, razen v kolikor nastaja v boju z nasiljem, s tistimi, ki zatirajo svobodo. Samo svoboden človek je lahko ustvarjalen, samo tisti, katerega um in duh se ne klanjata nasilju.

Tudi v našem slovenskem kulturnem življenju smo preveč radodarni s podeljevanjem naziva kulturnik ljudem, ki jim je pravi pojem kulture tuj ali ki se celo zavestno postavljajo proti njemu. Večkrat celo zamenjujemo kulturo in antikulturo, ker nasedamo tej zadnji, ko se šemi in izdaja za pravo kulturo, sklicujoč se na institucije, v katerih se je vgnezdila. Kakor je v političnem življenju prevladal kon-

cept, da ima tisti prav, kdor ima oblast in moč, ne pa tisti, ki se bori iz nemočne opozicije, in kakor smo v moralnih stvareh pripravljeni dati prednost bogatemu nasproti revnemu in ceniti bolj denar in vpliv kakor poštenje in resnične moralne odlike, kot so npr. pogum, ljubezen do naroda in svobode, zavzemanje za zatiranje, ljubezen do bližnjega, odkritost, rescoljubnost, skromnost itd., tako je tudi v kulturi pri mnogih in morda celo pri veliki večini bolj upoštevan in bolj cenjen tisti, ki ima za seboj oblast, denar in institucije, kakor pa tisti, ki nima te opore. Tako se dogaja, da tudi naša javnost mnogokrat podleže sugestijam tistih, ki obvladajo množična sredstva obveščanja, in prepeva hozana ljudem, katere ta sredstva slavijo kot odlične kulturnike, podcenjuje pa tiste, ki si dejansko zaslužijo oznako kulturni ustvarjalci, pa niso zaradi svoje duhovne svobo-

de in kritičnosti po godu mogočnikom in jih zato njihova množična informativna sredstva ignorirajo ali celo napadejo. Dogaja se, da naša javnost povsem podleže vplivu masovnih informativnih medijev in da se ji čuti za prave kulturne vrednote močno zmede.

Slovenska kultura mora težiti tudi danes po resničnih kvalitetah, ohraniti si more duhovno svobodo, pravico do kritike, do iskanja in izpovedovanja resnice ter imeti pogum, da resnico tudi dejansko izraža. Oportunizem je velikanska skušnjava. Nič ni lažjega in bolj blagodejnega kakor vdati se mu, plavati s tokom, misliti in govoriti tako kakor vsi drugi, to je, kakor nam sugerirajo s pozicij oblasti in preko množičnih obveščevalnih sredstev; prijetno je pritegniti mogočnemu deklamatorskemu zboru, skandirati parole in ploskati sistem, kateremu ploskajo vsi. Težko pa si je ohraniti lastno razsodnost, kritičnost, spoštovanje do resnične in izvirne ustvarjalnosti ter pravico do lastnega mnenja. In vendar bi se morali truditi za to, če hočemo ustvarjati resnično slovensko kulturo, ne pa le psevdokulturo.

Seminar slovenskega jezika

Tudi letos prireja Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Seminar bo v prvi polovici meseca julija in bo trajal 13 dni. Namenjen je vsem tistim, ki poučujejo slovenščino ali se na katerikoli drug način zanjo zanimajo. V pošteve torej pridejo profesorji, učitelji, študentje in prevajalci. Seminar je tako urejen, da ga lahko obiskujejo tudi ljudje s skromnim znanjem slovenščine. Zanje so preskrbljene posebne lekcije, poleg rednih predavanj, ki jim

lahko sledijo prek povzetkov v raznih jezikih (ruščini, angleščini, francoščini). Vsak udeleženec mora obiskovati redna predavanja (2 uri na dan) in lektorske vaje (2 uri na dan). Dopolnilni program nudi udeležencem obisk kulturnih prireditev, znanstvenih in kulturnih ustanov, poldnevne poučne izlete po Ljubljani in okolici in celodnevni izlet v to ali ono območje slovenske zemlje.

Letošnji okvirni spored obsega naslednja predavanja:

Splošna:

- prof. dr. Nace Šumi - Cankar in slovenska likovna umetnost,
- prof. dr. Janez Sivec - Razvoj in dosežki slovenske moderne opere,
- v. zn. sod. dr. Z. Kumer - Motivika slovenske ljudske pesmi.

Jezikoslovna:

- prof. dr. F. Bezljaj - Petindvajset let dela za slovenski etimološki slovar,
- prof. dr. T. Logar - Glasoslovne in oblikoslovne variante v jeziku Trubarjeve Cerkovne ordninge,
- doc. dr. B. Pogorelec - Cankarjevo besedilo, vzliščje slovenskega slogovnega razvoja.

Literarnozgodovinska:

- prof. dr. B. Paternu - Neznano slovensko pesništvo narodnoosvobodilnega boja,
- prof. dr. F. Zdravec - Iz Cankarjeve poetike, jezik in literatura,
- doc. dr. F. Bernik - Cankarjevo pripovedništvo,
- asist. J. Koruza - Cankarjev vpliv na sodobno slovensko dramatik,
- doc. dr. H. Glušič - Razvojne lastnosti sodobne slovenske pripovedne proze.

Goriškemu Sindikatu je Vodstvo seminarja poslalo dve prijavnici za dve štipendirani mesti. Štipendija znaša okrog 3.000 ND ali 190 USA dolarjev. Z njo bo udeleženec krič tekoče stroške (za zajtrk, kosilo, večerjo itd.), medtem ko bo za stanovanje poskrbelo Vodstvo seminarja. Rok za prijavo je najkasneje do 31. marca t.l. Sindikat vabi zainteresirane, naj napišejo prošnjo za štipendijo in naj jo izročijo kakemu članu Izvršnega odbora Sindikata.

TAJNISTVO

Prva letošnja številka »Mladike«

Prvo letošnje številko »Mladike« začenja uvodnik Jožeta Peterlina z naslovom »Pogumno v dvajseto leto«, kar se nanaša seveda na dejstvo, da začenja ta revija dvajseto leto svojega izhajanja. V članku nakaže malo zgodovine in razodene, zakaj in kako je prišlo do odcepa tržaških sodelavcev od koroške revije »Vera in dom«. Korošcem se je namreč zdela raven revije, ki so jo pisali v glavnem tržaški sodelavci, previsoka. Zato so hoteli čisto svojo revijo. Tako Tržačanom ni preostalo drugega, kakor da so začeli izdajati lastno revijo, ki se torej zdaj bliža že dvajsetemu letniku, medtem ko je morala koroška revija »Vera in dom« že začasno prenehati z izhajanjem. Pomagala ji torej ni niti nižja raven, medtem ko se »Mladika« rešuje prav s kvaliteto.

Da izhaja neka revija v Trstu dvajseto leto, zato je treba veliko potrpljenja in dobre volje pri izdajateljih, pa tudi pri bravcih, upravičeno ugotavlja prof. Peterlin. »Vedno smo se zavedali, da izdajamo revijo za Slovence v Italiji in da z njo opravljamo neko posebno poslanstvo: če nič drugega, pač to, da ljudje nekaj slovenskega berejo. Skušali smo skrbeti za lepo zunanjo podobo revije, tako da bravca ne bo sram, ko jo bo prijel v roke. Seveda smo se zavedali, da ne bomo mogli nikdar tekmovali z revijami z milijonsko naklado, kakor jih imajo naši sosedi. ...Vsebinsko smo skušali najti tisto pot, ki bi zadovoljila naše brave in vendar tudi opravljala neko vzgojno na-

logo. Upamo, da smo to pot našli.« Končno ugotavlja prof. Peterlin, da je trenutno morda največja težava materialna stran zaradi vedno večjih stroškov tiskanja.

Boris Pangerc je objavil v tej številki novelo »Mah pod Socerbom«, v kateri je živo naslikal hudo razočaranje, ki sta ga doživela on in stric, ko so ju pri nabiranju mahu za jaslice jugoslovanski mejni stražarji grobo nagnali z meje. Milena Merlak je objavila lepi pesmi »Romanje svetih Treh kraljev« in »Novoletno dete«. Dve estetsko izdelani in občuteni pesmi je poslal tudi Vladimir Kos iz Tokia, dve je napisal tudi nekdo pod psevdonimom Abelj, Ljubka Šorli pa je zastopana z nežno božično pesmijo »Teloh«. Tone Bedenčič je avtor članka z naslovom »H komu pojdemo« z religiozno vsebino, J.S. opozarja na pomen slovenščine v nekdanjih stoletjih, kar so razni zgodovinarji v polpreteklem času spregledali, Maks Šah piše o samostojnem slovenskem šolskem kraju, Martin Jevnikar tudi piše o dvajsetih letih »Mladike«, Franc Mljač je prispeval reportažo »Z nahrbtnikom na Višarje«, L. M. pa članek o prof. Pljušču. Na koncu prinaša revija običajne rubrike in nadaljevanje Jevnikarjeve razprave »Zamejska in zdomska literatura«.

—0—

V galeriji Forum v ulici Coroneo bodo odprli v soboto zvečer ob 18. uri samostojno razstavo Fulvia Monaia.

Zanimiva razsodba deželnega upravnega sodišča

Deželno upravno sodišče je sprejelo priziv Slovenskega gospodarskega združenja proti odloku predsednika deželnega odbora, ki ni vključil predstavnika združenja v sindikalno zastopstvo pokrajinske komisije za obrtništvo ter odlok razveljavilo. Utemeljitev razsodbe je bistvenega pomena za slovensko narodno skupnost saj obsoja deželno odločitev, ker ni upoštevala tretjega člena deželnega statuta. Najpomembnejši del razsodbe se glasi:

Na strani 8 razsodbe pravi: »Iz priziva izhaja, da je prizivna stranka (SGZ) edino reprezentativno združenje tržaških obrtnikov, ki se označujejo kot slovenska manjšina.

Če se upošteva, da 3. člen pravic in ravnanja priznava enakopravnost pravic in ravnanja za vse državljane, ne glede kateri jezikovni skupini pripadajo, in obvezuje deželno upravo, da štiti zgodovinske in kulturne značilnosti narodnih manjšin, izhaja da bi moral predsednik deželnega odbora pri vrednotenju reprezentativnosti sindikalnega združenja obrtnikov slovenske manjšine upoštevati dvoje različnih javnih interesov, ki pa so usmerjeni k istemu ci-

lju; po eni strani uskladiti predstavništvo SGZ v omenjeni pokrajinski komisiji na temelju dejanske teže, ki jo ima med obrtništvo, po drugi strani pa interes, da bi v omenjeni komisiji na vsak način zagotovljeno predstavništvo slovenske manjšine, v primeru, ko bi ta ustanovila lastno združenje določenega pomena.

Še nejasna zgodovinska analiza delovanja TIGRA

Opisati dvajsetletno obdobje življenja Slovencev pod fašizmom od priključitve zasedenih ozemelj do druge svetovne vojne ni lahka stvar in postane še bolj zahtevna, če skušamo ta oris strniti v predavanje. Dr. Milica Kacin Wohinz, sodelavke Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, avtorica dragocene knjige o primorskih Slovencih pod italijansko zasedbo 1918-1921, se je pa lahko uspešno lotila naloge na predavanju v Slovenskem klubu v torek 2. t.m. Ugledna zgodovinarica je podala izčrpen faktografski oris političnega razvoja od uspehov političnega društva Edinost do ilegalnega boja in drugega tržaškega procesa. Nekateri sklepi njene analize pa so se, po vsej verjetnosti zaradi nujno omejenega časa, zdeli protislovni. Politiko narodnjaškega gibanja je označila kot odraz nepoznanega pravega obraza fašizma, po drugi strani pa je poudarila pomen legalnega parlamentarnega narodnega boja, ki je opozarjal italijansko in mednarodno javnost na problematiko primorskih Slovencev. Podčrtala je na primer, da se slovenska predstavnika nista odkrito pridružila Aventincem. Vprašanje pa je, kaj bi bila lahko drugega storila, zlasti ko vemo, kakšna je bila pot, ki jo je ubral v dolgi dobi fašistične tiranije italijanski antifašistični tabor. Zelo zanimiv je bil del predavanja, posvečen podtalnemu narodnemu delovanju in stališču KPI, ki je zavzela pozitiven odnos šele po sklepu kominterne o ustvarjanju ljudskih front, kot tudi akcijam TIGRA. Ob sklepu se je zaradi omejenega časa vnela debata predvsem o pod-

V resnici pa odlok, proti kateremu je vložen priziv, iz tega kar lahko razberemo iz pisma predsednika deželnega odbora z dne 12. 3. 1974, št. 302 in priloženih spisov obrambe državne advokature k tej sodni razpravi, ni ustrezno upošteval nobenega od teh dveh javnih interesov. Prvega ne z nepomembnim opravičilom, da združenje, ki je vložilo priziv deluje tudi na drugih sektorjih razen obrtniškem, drugega pa ne, ker je bila popolnoma prezrta, oziroma celo izključena možnost, da se zagotovi predstavništvo slovenske manjšine v pokrajinski komisiji za obrtništvo.«

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV V TRSTU

VABI v ponedeljek, 16. februarja na slovenski kulturni večer. Na programu ima *Okroglo mizo na temo: Kako je odmeval boj za enakopravnost slovenščine v javnih organih in kaj je treba še storiti*

Razmišljanja se bodo udeležili: deželni poslanec dr. Drago Štoka, pokrajinski svetovalec časnikar Bojan Brezigar, borec za enakopravnost slovenskega jezika prof. Samo Pahor, slovenski sindikalist Boris Gombač in predstavnica studentov Marija Breclj.

Za tem bo debata. Začetek v ponedeljek 16. t.m. ob 20,15.

—o—

Slikar Avgust Černigoj, ki je dobil te dni Prešernovo nagrado, bo razstavljal od 13. do 22. t.m. v likovni galeriji »Torkla« v Dolini, v okviru prosvetnega društva »Valentin Vodnik«. Razstava bo odprta tudi ob nedeljah 15. in 22. t.m. dopoldne.

Seja organizacije »SDL v Italiji«

Prejšnjo sredo zvečer, 4. februarja t.l. se je sestal IO SDL v Italiji in razpravljalo o sedanjem kritičnem političnem in gospodarskem položaju v državi in nato ostro obsodilo stališča italijanskih večinskih strank glede na njihovo stališče o dejanski uporabi in enakovrednosti slovenščine v izvoljenih svetih in javnosti sploh.

Stališča, ki so jih zavzele italijanske stranke, so po mnenju IO SDL v Italiji v nasprotju s čl. 3 in 6 italijanske ustave in čl. 3 deželnega statuta ter s pogodbo sklenjeno v Osimu med Italijo in Jugoslavijo glede globalne zaščite narodnih manjšin.

IO SDL v Italiji je mnenja, da je treba

takemu načinu izgovarjanja in izmikanja odgovornosti napram slovenski manjšini enkrat za vselej napraviti konec s tem, da se odločno nastopi in akcijsko korenito prodre med slovensko delavstvo, ki, hvala Bogu, še ni tako odtujeno narodu in bo prav gotovo znalo reagirati na takšno mešetarnjenje in barantanje na našimi zakoni-timi pravicami, izvojevanimi s podtalnim uporom proti fašizmu in oboroženim uporom med narodnoosvobodilnim bojem, s strani italijanskih večinskih strank ustavnega loka, ki imajo čisto druge cilje in namene kot so zaščita slovenske narodne manjšine.

talnem delovanju. Razgovor je pokazal, kako je pomembno obdobje zgodovinsko še nerazčiščeno. Dr. Tuta je oporekal pavšalnemu pripisovanju odporniških akcij TIGRU in polemiziral s stališčem emigrantov v Jugoslaviji. S Tutovimi izjavami se ni strinjal Drago Pahor. Ob problematiki TIGRA (nadaljevanje na 8. strani)

—o—

Pisma uredništvu:

Zavodska sveta znanstvenega in klasičnega liceja »France Prešeren«, zbrana dne 4. februarja 1976 na redni seji, sta z obžalovanjem sprejela vest, da je bilo na seji deželnega sveta, dne 3. februarja 1976, odloženo z dnevnega reda vprašanje o uveljavitvi rabe slovenščine z motivacijo, da dežela ni pristojna za obravnavo vprašanja o rabi slovenščine v izvoljenih organih.

Predlog Slovenske Skupnosti in KPI je velikega pomena za ves slovenski življenj v Italiji. Postopanje večine deželnega sveta je v tem primeru vredno vsega obsojanja. Pozivamo vso slovensko javnost, da ne odstopi od te osnovne pravice in zahteve ter nadaljuje z vsemi akcijami, da si končno priborimo pravico, da se lahko v vseh izvoljenih organih poslužujemo svojega materinega jezika.

Trst, 4. februarja 1976.

Zavodski svet znanstvenega liceja:

Zavodski svet klasičnega liceja:

—o—

Videli smo škofa v duhovniški obleki, preprostega (tako on sam kot njegova obleka). Prišel je na obisk in smo ga sprejeli z znaki radosti (orgle in petje). Škoda, da je obisk trajal le nekaj minut; njegov odhod nas je užalostil in hkrati zmedel. Moral je prisostvovati podobni pobožnosti v spodnji cerkvi ob navzočnosti nekdanjih salezijanskih gojencev.

Ob odhodu se nam je zdel ta škof še dober škof (njegov obisk nas je navdal z upanjem). Žal nam je le, da nam je bilo ob njegovem odhodu onemogočeno sporočiti mu našo bridkost, ker so nas Slovenci »odlični« salezijanski organizatorji na svojih vabilih prezrli, ter zaradi tega, ker so med slovensko službo božjo salezijanski skavti prepovedali vhod v zgornjo — in usmerjali vernike v drugo — spodnjo — cerkev.

Ne protestiramo zaradi takih nesmislov: želimo izraziti le svoje želje, naj bi preprostost našega škofa čimprej »okužila« vse zakrknjenec, ki so odgovorni za organizacijo takih slovesnosti.

Sledi podpis

ŠAH

»Potemtakem je res, da dve sveči svetita dvakrat svetleje kot ena sama.« S temi besedami je lord Rayleigh zaključil svojo učeno razpravo o interferenci svetlobe. Zmagoslavna izpoved resnice, o kateri ni pač nihče resno dvomil, je pa tudi nihče pred njim ni znanstveno utemeljil.

Premore tudi šahovska teorija podobnih resnic? Nekaj že: končnica K, L, S proti K je za nas brez skrivnosti (bila pa je uganka za naše prednike). Če pa z dodajanjem figur pozicijo le malo zapletemo, postanejo naše izjave že bolj meglene. V njih mrgolijo razni »če«, »na splošno«, »skoraj vedno, iskalci izvirnosti za vsako ceno, problemisti in sestavljavci študij, bodo slej ko prej izbrskali pretresljive izjeme. Zato vse kaže, da bo primer Rusa Jeniša, ki je hotel šahovsko teorijo postaviti na matematične temelje, ostal osamljen v vsej šahovski zgodovini.

Ali bela K in S lahko zmagata (seveda v zelo specialni poziciji) proti neokrnjeni postavi črnega? Madžar Blathy, dvakratni kolega našemu Vidmarju, v šahu in elektrotehniki (in temu primerno spirt z njim), je dokazal, da je to mogoče. In sicer:

BELI: Kf5, Sh5

ČRNI: Kd5, Dc7, Tb4, Tc4, Sa1, Sb7, La6, Lh4, b5, b6, c3, c6, d3, d4, d6, g3,

Beli na potezi zmaga. Rešitev:

1. Sf4+ Kc5, 2. Se6+ Kd5, 3. Sc7+ Kc5, 4. Sa6+ Kd5.

Ta čistka je bila potrebna zato, da beli kralj ne doživi na svojem nameravanem pohodu neprijetnih šahov.

5. Sc7+ Kc5, 6. Se6+ Kd5, 7. Sf4+ Kc5, 8. Ke4.

Začetek osrednjega manevra. Ne zadostuje pa takojšnja 8. Ke6 zaradi 8. ... Sd8+ in beli kralj mora izpustiti nadzorstvo nad poljem d5.

8. ... d5+

Edino, kar prepreči oba mata: 9. Sd3+ in 9. Sd6+.

9. Ke5 Lf6+ (spet edino podaljšanje življenja), 10. Ke6 Sd8+ (spet edino), 11. Kd7.

Karkoli zdaj potegne črni, vedno sledi:

12. Sd3: mat.

Za bodoče rodove bi ostalo še tole: bela kralj in kmet naj premagata celotno vojsko črnega! Mogoče pa le ni nemogoče. Problemisti vseh dežel, zmučite se!

PRESENEČENJE NA KITAJSKEM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Verjetno pomeni Hua Kuo-fengovo imenovanje za predsednika vlade okrepitev protisovjetske smeri kitajske politike. Presenečenje pa je v tem, pravijo, ker so na splošno računali, da bo postal novi predsednik vlade dosedanji začasni predsednik vlade Teng Hsiao-ping; tega je favoriziral pokojni Ču En-laj, četudi je padel Teng med kulturno revolucijo v nemilost. Vendar je Teng star že 71 let in je zdravstveno šibak, zato je možno, da se je tudi sam umaknil in napravil prostor drugemu.

Dekle z zaprtimi očmi

54

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

Ura je bila 11. ponoči.

V svojih užaljenih mislih si je Marija predočila prizor: nekdo je prišel danes v njeno sobo... neki moški, o tem ni moglo biti najmanjšega dvoma... Vstopil je bil sem, kot da je tu doma, s cigaro v ustih... To ni bil gospod Hughe, niti Ludvik... Torej Celestin... Zakaj potrebna je gotova duševna nizkotnost za izvršitev določenih stvari.

A Celestin ni bil sam... Celestin je ovca... Vodila ga je Melanija... in ga prisilila, da je postal njen sokrivec. Vzeli so ji bili ključ, toda ne zato, da bi jo okradli..., le da vidijo..., se prepričajo..., najdejo podatke o kom ali čem.

Gredoč logično od sklepa do sklepa v tem zelo jasno očitnem vprašanju je Marija kmalu dognala dovolj.

In ko si je vse to predstavila... vse videla natančno, kakor da bi bila sama prisostvo-

vala prizoru, se je dvignil v njej stud, neizmeren in nepremagljiv, ki je prekril vsa kršno neodločnost. Sam gospod župnik ji ne more več očitati, če zapusti hišo, kjer tako ravnajo z njo.

Jutri zjutraj odide.

Sedeč na svoji nizki železni postelji premišljuje Marija dolgo v noč...

Drugo za drugo vidi zopet mračne postaje, preko katerih je polagoma prišla sem... v tak položaj, da je usoda nje, Rozalije de Cressy, nekaj grajske hčere na Framboisiéri, odvisna od tega gnojnega sovraštva, ki se imenuje Melanija!...

Žival je žival. Pustimo jo, da požre svojo vrstnico za eno kost več ali manj, za malo razliko v izmeri hrane, ker je ta hrana pač njeno edino upanje in njen edini ideal.

Toda človeško bitje, naplavlano kot ona na ta otoček bede!

Toda tako imenovana civiliziranka!...

Toda krščena duša!...

Toda ženska, ki je že šla skozi življenje, pa se zagriže z vso divjostjo v ubožico, ki ga komaj začinja!...

Dvigajoč oči k svojemu križu, kjer visi samotni On, ki je podal edinstveno pravilo za srečo: *Ljubite se med seboj*, se spusti Marija Durand v jok.

Kako strašna stvar!... Pasti s svojega socialnega položaja... biti prepuščena brez obrambe bitjem, za katere boste vedno tujka in pri katerih vzbujajo vaše lastnosti, namenjene drugačnemu okolju, tak odpor nizkotne zavisti.

Marija se je zagledala v daljavo, kot da išče v preteklosti obraze svojih prednikov, da jim poreče:

»Vi, ki ste pripadali vodilnemu razredu, bi bili morali vendarle to vedeti in predvideti!... Potem bi meni ne bilo treba hoditi po tem križevem potu, ki si ga nisem jaz zaslužila.

Pri kateri postaji sem že?...

Kaj me čaka jutri?...

Zopet tlak?... Nova družina, kjer bom začela z drugo Melanijo prenašati iste prizore istega žalostnega življenja..., ker imajo isti vzroki iste posledice?... Oh, gotovo, če bi se hotela boriti!... Če bi dejansko hotela zapustiti svojo stopnjo, svojo odličnost..., se posluževati istega orožja..., bi jo ukrotila, to kuharico, kot ukrotijo podivjana žival... A jaz sem... in ostanem Rozalija de Cressy!... Tista ki se ne bo nikdar poslužila določenih sredstev, nevrednih svojega imena in svojega pokolenja.

Mladenka je pokleknila:

»Moj Bog! Ob prehodu v to novo negotovost, v katero zdrknem z večjo bolečino kot kdaj prej, Te prosim: vodi me..., usmili se neznatne stvarce, kakršna sem!...«

(Dalje)

ŠE NEJASNA ZGODOVINSKA ANALIZA DELOVANJA TIGRA

(Nadaljevanje s 7. strani)

in povezavami z Orjuno se je ustavil prof. Samo Pahor. Odklonil je splošno oznako, ki se daje ljudem, ki so sodelovali v organizaciji, in poudaril nujnost po nadaljnji raziskavi. Samo Pahor se že več let zanima na terenu za podatke o delovanju odpornikov med dvema vojnoma. Nujno je, da sami takratni protagonisti pomagajo zgodovinarju. Na večeru je bilo omenjenih več imen še živčih ljudi, ki so gotovo sodelovali v organizaciji. Mislim, da bi bila njihova dolžnost in poslanstvo, morda nič manjše od onega, ki so ga izvajali v težkih letih, da sami poskrbe, da njihovo delovanje ne bo šlo v pozabo ali bilo zaradi nezadostnih virov nepravilno ocenjeno.

ZA NADZORSTVO NAD OKUŽITVIJO MEDITERANA

V Ženevi je bilo pred kratkim posvetovanje znanstvenikov in strokovnjakov iz petnajstih sredozemskih držav, na katerem so priporočili vladam, naj bi ustanovile v največjih obmorskih kopališčih laboratorije, ki bi vsak dan merili stopnjo okuženosti morske vode in školjk ter drugega morskega živalstva, ki pride v poštev za prehrano. Takih laboratorijev naj bi bilo 30 do 40.

To pa naj bi bil samo prvi korak v odločnejšem boju proti okužbi Sredozemskega morja, je izjavil dr. Renato Pavanello, zdravstveni strokovnjak Svetovne organizacije za zdravstvo. Upa, da bodo v dveh letih prišli s pomočjo teh laboratorijev do potrebnih statističnih podatkov o tem, kakšno stopnjo je že dosegla okužba morske vode in obal. Potem bodo priporočili 18-tim državam, ki mejijo na Sredozemsko morje, kakšne metode naj uporabijo, da bi preprečile, da se vode Eredozemskega morja ne spremenijo s časom v gnojnico. Omenjeni strokovnjaki so precej optimisti, ker so vlade sredozemskih držav, vsaj tiste, ki so bile udeležene na omenjenem posvetovanju, že sklenile, do bodo podprle to akcijo Svetovne zdravstvene organizacije za osnaženje in ozdravljenje Sredozemskega morja.

Zaradi tehničnih težav v stavnici je moral tokrat odpasti spominski članek o umrlem etnografu in pisatelju Metodu Turnšku kot tudi nekaj drugega gradiva.